

Tekstilíðnaður:

Útflutningur setur stór krøv til allar vørur

Heimamarknaðurin vil tó altíð vera høvuðsálitið

Tøttingarvirkið í Gøtu hevur nógv fólk í arbeiði og framleiðir ein hóp av tekstilvörum

Bundnar vørur hava higartil stórt sæð verið einasta útflutningsvøra útán fyrri høvuðsvinnuna.

Fyrst spunnur og bundu vit við hond. Seinni er spinningin mekaniserað, men ikki fyrr enn fyrri umleið 10 árum síðani byrjaði ein ídnaðarframleiðsla av bundnum vörum. Hetta hevur síðani útviklað seg nakað, men tað hevur stórt sæð stöðugt verið hin sama vøran t.e. skipstryggjan í upprunaligum skapi, vit hava framleitt.

Hetta hóast kappingin er vordin alt harðari og útboð og úrval aðrastaðni frá av líkandi, men meira mótakendum vörum, størri. Hervið hava vit mist ein munandi part av tí marknaði, ið vit áttu møguleika fyrri at havt.

Vanliga tryggjan — bæði hond- og maskinbundin — eigur framvegis ein marknað, men tað má metast, at marknaðarparturin av teimum traditonellu vörum eisini framyvir verður at n.inka. Hetta er kanska serliga galdandi fyrri hondbundnu vörurnar, sum ikki eins og áður ganga krøvnum hjá kundinum á móti. Hetta er eisini galdandi innan onnur vøruøki, og sum er torførari at hava við at gera enn maskinbundnar, seriuframeiddar vørur, orsakað av ójavna í støddum, sniði, mynstrum etc.

Ídna við bundnum vörum

Serliga allarseinastu tíðina eru verulig stig tikin

til at útvikla ein ídnað av bundnum vörum burturav. Tey tvey størstu ullavirkini hava fingið nýmótans maskinur og hava leitað sær stuðul frá serfrøðingum í samband við framleiðslu og útvikling av nýggjum vörum. Verður rætt borið at, kunnu vit uppá bert eitt sindur longri sikt framleiða vørur, sum á einhvønn hátt, eru kappingarførar við aðrar.

Men fremsta fyrirteytin er, innan hetta øki meira enn aðrastaðni, ein áhaldandi útvikling av nýggjum vörum og ein effektiv marknaðarføring m.a. við regluligari luttøku á mótaframsýningum o.t. Eitt meira serkent og fjølbroytt úrval ger, at vørurnar ikki verða fyrri so harðari priskapping sum annars, og vil hetta alt annað líka økja eftirspurningin. Men tað setur ólíka størri krøv til stýring í øllum liðum, enn vit higartil hava kent.

Finari vørur bert til heimamarknaðin

Er kappingin stór, tá talan er um grovari, bundnar vørur, er hon enn størri, tá farið verður yvir í finari vørur. Tað skal tí vera farið varðisliga fram her. Einans framleiðsla, ið heimamarknaðurin kann bera, má haldast eiga verandi møguleikar.

Ein serligur táttur er heimaidnaðurin, sum tann, ið Føroyskt Heima-

virki skipar fyrri. Eisini her er tað galdandi, at farið eigur at vera meira burtur frá skipstryggjunum og yvir til vørur, ið eru lættari at selja, men seta størri krøv til tey, ið binda. Bert á henda hátt verður met, kann ein rimulig úrtøka tryggjast.

Møguleikar í veving

Vevíðnaður er eitt alternativ til tradicionellu bindingina og vil helst eiga møguleikar, um doyurin verður lagdur á, at útvikla innan hetta øki.

Vit eiga ávisar traditiónir og eftir øllum at døma nógv fólk, eisini í yngara ættarliðnum, ið hevur áhuga fyrri at royna henda tátt. Ein avgjörður fyrimunur fyrri júst hetta økið er, at tað í stóran mun verður nýttur broddur til veving, soleiðis at ráevni kann fáast fyrri ein ógvuliga rimuligan pris. So státt skuldi møguleiki verði fyrri at kunna kappast úteftir við vevaðum vörum.

Annar tekstilíðnaður er sum vera man grundaður á innfluttar rávørur, og nakrar serligar traditiónir eiga vit heldur ikki mótegis flestu øðrum londum. Møguleikarnir fyrri útflutningi á hesum øki mugu tessvegna metast avmarkaðir.

Framleiðsla til heimamarknaðin

Vit hava í dag tvínni virkir, ið bæði byrjaðu fyrri-

partin í 60-árunum. Framleiðslan var upprunaliga mest sjóklæðir, arbeiðsklæðir og ulpur. Virkini hava, frásæð allra fyrstu tíðini, havt stóran part av heimamarknaðinum fyrri

serliga sjóklæðir og ulpur, meðan marknaðurin fyrri arbeiðs- og fritidarklæðir hevur verið heldur torførari at komið inn á av álvara m.a. orsakað av áhaldandi reklamutiltøkum frá størri útlandsku feløgum (Lee, Wrangler etc.). Men seinastu tíðina er broyting farin fram, og virkini hava fingið størri part av heimamarknaðinum, ikki minst tí tey hava útviklað móti fleiri og meira mótarættum modellum.

Fáir møguleikar

Samantikið má tó sigast, at hesin ídnaður bert eigur nakrar møguleikar av týðningi, tí verjutollurin

er rættuliga høgur (15–30%). Sjálvt um vørurnar soleiðis verða seldar úteftir munandi biligari enn á heimamarknaðinum, er ringt at vera við í priskappingini.

Sjálvandi kunnu tað finnast serlig økir, har ein kundi gjørt seg galdandi, eisini tá talan er um útflutning, men treytin er, at vøran kann kappast uppá annað enn prísinn t.d. snið og serligt ráevni.

Hesin táttur í føroyska ídnaðinum er óivað kominn fyrri at verða, men høvuðsálitið kemur óivað altíð at vera heimamarknaðurin, og tað er her eins neyðugt og aðrastaðni, at tað fer ein stöðug vørumenning fram.

Heimaidnaður:

Neyðugt við almennum stuðli

— skal sømulig tímaløn tryggjast

Føroyski heimaidnaðurin hevur higartil stórt sæð verið avmarkaður til tilvirkan av bundnum vörum, fyrst og fremst skipstryggjum, ið til fyrri fáum árum síðani hava havt góðan marknað víða um.

Men tíðirnar skifta og harvið eisini, hvat fólkíðamar og sostatt áskoðan brúkaranna um, hvat góðska er. Í dag er ikki nóg mikið, at ein vøra er hondegjörð. Hon skal eisini lúka nógv krøv bæði til sølu og marknaðarføring. Hetta ger føroyska tryggjan ofta ikki, og prísurin er tí í dag lutfalsliga væl lægri enn fyrri nøkrum árum síðani. Framleiðslan er eisini minkað munandi.

Bert Heimavirkið eftir

Størsta virkið innan ullvørur er nýliga hildið uppá at við keppi og sølu av hondbundnum vörum, og er tað í dag bert Heimavirkið, ið hevur skipað kepp og umsetning av skipstryggjum og øðrum hondbundnum vörum.

Tað er ikki at taka seg aftur í, at skal føroyskur heimaidnaður innan hetta øki ikki gerast viðfánur

er neyðugt, at okkurt munagott verður gjørt. Fyrst og fremst er neyðugt við einari skipan, ið fevnir um framleiðslu dygdarmeting, kepp, sølu og útflutning. Ein tilik skipan kundi lutvís verði grundað á sama arbeiðsmynstrið sum Heimavirkið. Høvuðstreitin er, at vørurnar eru á javnt høgum dygdarstigi og til einahvørja tíð lagaðar eftir teimum krøvum, ið marknaðurin setur.

Almennur stuðul má til

Ásannast má, at eitt munagott úrslit ikki kann fáast útán almennan stuðul, soleiðis at ein sømulig tímaløn kann tryggjast.

I flestu londum kring okkum, t.d. Íslandi, Norgei og Álandi eru skipanir, ið vit møguliga kundu lært av.

Innan heimaidnaðin eru eisini aðrir møguleikar, t.d. hondveving og hondknýting. Eins og við bundnum vörum eru krøvini her m.a. eisini samskipan og stöðug vørunning. Sami støvnur kundi óivað umsitið allan heimaidnað.

Av vovnum og knýttum lutum, har marknaður er til staðar, kunnu nevnt hálsturklæði, seingjar-teppi, vegg- og gólvteppi o.s.fr.

Aðrir møguleikar innan heimaidnaðin, ið nevnt kunnu, eru t.d. lutir úr seyðaskinni, úr hálvgsteinum, ið finnast í føroysku náttúruni, lutir úr træ, úr gróti v.m. Her átti ein kanning at verði framd. Allir hesir lutir eru lutir, ið vaksandi talið av ferðafólki hendavegin hevði havt áhuga fyrri.

I álitinum verður mælt til, at møguleikarnir fyrri skipan og útbyggjan av heimaidnaðinum verða kannaðir. Hugsast kundi, at sett varð niður eitt varandi ráð umboðandi teir stovnar v.m., sum høvdu serligan áhuga fyrri heimaidnaði, t.d. Heimavirkið, Alv, L/f Skinn, umframt eitt umboð frá almennari síðu.

Fyrsta uppgáva ráðsins skuldi verði at komið við tilmæli til avvarðandi myndugleikar um nýskipan og neyðugan stuðul. Ráðið skuldi annars samskipað heimaidnaðin innan øki, har tað er fyrri neyðini, og annars virkað sum millumlið mótegis myndugleikunum.